

ZÁZNAM

z 13. zasadnutia Medzirezortnej komisie pre koordináciu spolupráce v oblasti boja proti falšovaniu a autorskému pirátstvu

Dátum: 16. október 2023
Miesto: Finančné riaditeľstvo SR
Účastníci rokovania: vid' príloha

Priebeh a výsledky rokovania

Rokovanie otvoril a viedol Mgr. Matúš Medvec, MBA (ÚPV SR), predseda Medzirezortnej komisie pre koordináciu spolupráce v oblasti boja proti falšovaniu a autorskému pirátstvu (ďalej len „komisia“).

V úvodnom vystúpení predseda komisie prezentoval 3 najnovšie štúdie vypravované Monitorovacím strediskom (Observatory) Úradu EÚ pre duševné vlastníctvo:

- ***Európski občania a duševné vlastníctvo: vnímanie, informovanosť a správanie (jún/2023)***
- ***Prečo krajiny dovážajú falšované výrobky? (júl/2023)***
- ***Porušovanie autorských práv v digitálnom prostredí v EÚ (september/2023)***

Podľa štúdie o tom, ako občania v Európe vnímajú duševné vlastníctvo, sú Európania čoraz lepšie informovaní o rizikách a dôsledkoch plynúcich z kupovania falšovaných výrobkov a prístupu k obsahu z nelegálnych zdrojov.

- **80 %** Európanov súhlasí s tým, že falšovaním výrobkov sa podporujú zločinecké organizácie a ničia podniky a pracovné miesta.
- **Tretina** Európanov však považuje kupovanie falšovaných výrobkov za **prijateľné**, ak je originálny výrobok príliš **drahý**. Medzi mladými ľuďmi tento podiel tvorí **polovicu**.
- **38 % slovenských** spotrebiteľov si **nebolo istých**, či bol výrobok pravý alebo nie, **11 %** uvádza, že si falšované výrobky kúpilo **vedome**.
- **13 % Slovákov** pripúšťa, že niekedy využíva ilegálne zdroje na sledovanie médií, najmä na sledovanie športových prenosov. 4 z 10 Európanov zaplatili za prístup k obsahu z legálneho zdroja v uplynulom roku, na **Slovensku** to bolo **42 %** používateľov.

Napriek týmto pozitívnym výsledkom zo štúdie takisto vyplýva, že každý tretí Európan stále považuje za prijateľné kúpiť si falšovaný tovar, ak je originálny výrobok príliš drahý, pričom v skupine mladých spotrebiteľov **vo veku 15 – 24 rokov** si to myslí až **polovica** opýtaných.

Existujúce údaje o zaisteniach colnými orgánmi naznačujú, že približne 54 % dovezených falšovaných a pirátskych výrobkov v rokoch 2017 až 2019 bolo predaných spotrebiteľom, ktorí vedeli, že kupujú falošné výrobky, zatiaľ čo zvyšných 46 % kúpili nič netušiaci spotrebiteľia.

Najvyšší hodnotový podiel falzifikátov zasielaných v malých balíkoch (pošta, kuriér) končí v bohatých krajinách EÚ. Spomedzi členských štátov EÚ je **Nemecko** hlavným dovozcom falšovaných výrobkov zasielaných v malých balíkoch, a to tak z hľadiska počtu záchyto, ako aj z hľadiska zhabanej hodnoty. Takmer 40 % zachytených falšovaných výrobkov dovezených do EÚ prostredníctvom malých balíkov smerovalo v rokoch 2017 - 2019 do Nemecka. Na

Slovensku skončilo cca 2% z hľadiska počtu záchytov. rozsah obchodovaného falšovaného tovaru je veľmi široký, vrátane bežného tovaru (obuv, konfekcia), luxusného tovaru, ale aj potenciálne nebezpečných falzifikátov, ako sú hračky a hry, náhradné diely, kozmetika a farmaceutické výrobky. Štúdie EÚIPO zistili, že v roku 2019 predstavoval dovoz falšovaných a pirátskych výrobkov do EÚ až 119 miliárd EUR, čo predstavuje až 5,8 % celkového dovozu do EÚ. Slovensko je na 14. mieste z hľadiska podielu z celkovej hodnoty dovezených falzifikátov do EÚ a na 13. mieste z hľadiska podielu na celkovom počte dovezených falzifikátov do EÚ.

Zo štúdie „Porušovanie autorských práv v digitálnom prostredí v EÚ“ vyplynulo, že celkovo sa do roku 2021 zaznamenával klesajúci objem pirátskeho obsahu za rok, pričom v roku 2022 došlo k miernemu nárastu o 3,3 %. Pribúdanie pirátskeho obsahu súvisí najmä so stúpajúcim **televíznym pirátstvom**, ktoré v roku 2022 predstavovalo **48 %** celkového objemu pirátskeho obsahu (televízia, filmy, hudba, softvér a publikácie). **Pirátstvo** v oblasti **filmov** a **hudby** stále **klesá**, zatiaľ čo **pirátstvo** v oblasti **softvéru** a **publikácií** zaznamenalo v roku 2022 **značné zvýšenie**. Čo sa týka spôsobu prístupu, **58 %** pirátstva sa uskutočňuje prostredníctvom **streamovania** a **32 %** prostredníctvom **sťahovania**.

Televízny obsah je najčastejším pirátskym obsahom v EÚ a predstavuje takmer polovicu prístupov k internetu. Po náraste v roku 2021 sa zdá, že v roku 2022 sa táto úroveň stabilizovala. Vo viac ako 95 % prípadov sa televízne pirátstvo uskutočňuje prostredníctvom streamovania. Prístup zo stolových počítačov je stále najčastejšou formou, hoci sa často používajú aj mobilné zariadenia. Priemerný počet prístupov k televíznemu obsahu v EÚ27 je približne 5 na používateľa internetu za mesiac.

V porovnaní s rokom 2021 **filmové pirátstvo** v roku 2022 stúplo o 17 % a zdá sa, že sa na tejto úrovni stabilizuje. Priemer v EÚ27 je približne **1,1 prístupu** na používateľa internetu za mesiac. Najdôležitejším spôsobom prístupu je **streamovanie**.

Pirátstvo hudby od roku 2017 naďalej klesá. Najčastejším spôsobom je **ripovanie**, pričom mobilné zariadenia predstavujú približne 70 % všetkých prístupov. **Pirátstvo publikácií** je po televízii druhým najdôležitejším typom pirátstva. Má **rastúci trend**, ktorý v súčasnosti predstavuje 2,7 prístupu na používateľa internetu mesačne. **Komiksy** manga patria k najčastejšie nelegálne kopírovaným žánrom a predstavujú takmer **60 %** prístupov.

Druhým najčastejšie kopírovaným žánrom sú zvukové a **elektronické knihy**. Hlavným spôsobom získavania pirátskych publikácií je **sťahovanie**.

Softvérové pirátstvo pomaly stúpa a zdá sa, že sa začína stabilizovať na úrovni približne 0,75 prístupu na používateľa internetu mesačne. Hlavným spôsobom je **sťahovanie**, a hoci sú prístupy zo stolových počítačov v podstate na rovnakej úrovni, prístupy z mobilných zariadení neustále stúpajú. **Hry a softvér** pre mobilné zariadenia predstavujú približne polovicu všetkých prístupov. Vývoj na Slovensku približne kopíruje vývoj v EÚ, prioritou je televízne vysielanie a filmy.

Pozícia Slovenska v početnosti je mierne nad priemerom EÚ:

- Televízne vysielanie – 51% (EÚ 48 %)
- Knihy, publikácie – 24% (EÚ 28 %)
- Filmy – 10% (EÚ 11 %)
- Software – 9% (EÚ 7 %)
- Hudba – 5% (EÚ 6 %)

Podľa informácií z **Prezídia policajného zboru SR** sa väčšina porušovania práv uskutočňuje v digitálnom priestore (87%) čo výrazne sťažuje identifikovanie páchatel'ov a celkovú objasnenosť

prípadoch. Trend je mierne rastúci. Problémom je aj nedostatok vzdelávania v tejto špecifickej problematike.

Početnosť prípadov prezentuje nasledujúca tabuľka:

	§281 TZ Porušovanie práv k ochrannej známke, označeniu pôvodu výrobku a obchodnému menu	§282 TZ Porušovanie priemyselných práv	§283 TZ Porušovanie autorského práva
2021	14 (objasnené 2)	0	41 (objasnené 6)
2022	7 (objasnené 1)	0	48 (objasnené 10)
2023	4 (objasnené 2)	0	37 (objasnené 9)

Podiel na celkovej trestnej činnosti predstavuje táto kategória **0.08%**

Kvantifikovaná výška škody v prípadoch porušovanie autorského práva:

	§283 TZ Porušovanie autorského práva	% podiel výšky škody z celkovej škody trestných činov
2021	293 tis €	0,04%
2022	657 tis €	0,14%
2023	1,2 mil €	0,4%

V roku 2022 bolo **Finančnou správou SR** identifikovaných na domácom trhu 1061 porušení, zhabaných 96 931 ks tovarov v celkovej hodnote 2 mil. €. V rámci colného dohľadu bolo identifikovaných 481 prípadov porušení. Išlo najmä o parfumy, kozmetiku, šperky, športovú obuv a hračky. Finančná správa SR intenzívne spolupracuje s OLAF-om. Citlivo vnímajú potrebu zvyšovania povedomia majiteľov práv o potrebe ochrany nielen formou registrácie ale aj formou colného dohľadu, čím sa vytvára priestor pre okamžité vykonanie opatrenia colnými orgánmi. Úzka spolupráca je s políciou. Niektoré prípady idú na kriminálny úrad, väčšina ostáva v civilnom konaní.

Finančnou správou SR poskytuje systematické interné vzdelávanie v rôznych formách aj v spolupráci so zahraničnými partnermi. Z hľadiska ochrany spotrebiteľa sú otáznymi limity záchytu, ktoré si stanovujú niektorí majitelia práv. Snahou je aby tieto limity boli čo najnižšie. Z hľadiska efektívnosti vykonávania opatrení by bolo vhodné spoplatniť žiadosti o prijatie opatrenia colnými orgánmi.

Spoločnou výzvou a našou úlohou naďalej ostáva systematické informovanosť firiem či podnikateľov o potrebe ochrany ich duševného vlastníctva ešte pred vstupom na trh ako aj využívanie žiadostí o prijatie opatrenia pod colným dohľadom zo strany colných orgánov.

Zástupca **MF SR** upresnil, že spoplatnenie žiadosti o opatrenie na vnútornom trhu je možné. Limity záchytu sú regulované Európskou komisiou.

Zástupca **MPaRV SR** poukázal na problém s falšovanými chemickými prostriedkami na ochranu rastlín. Problémom sú aj vysoké náklady na ich likvidáciu.

Zástupca **MK SR** informoval členov MRK ohľadom výsledkov zasadnutia, ktoré sa konalo v EUIPO a týkalo sa boja proti on-line pirátstvu športových a iných živých podujatí (konkrétne ide o zavedenie rôznych mechanizmov na blokovanie nelegálneho on-line obsahu – najmä v prípade neoprávnenej retransmisie športových podujatí ako napr. nelegálne prenosy futbalových zápasov v reálnom čase paralelne s legálnym vysielaním; ako aj vydávanie dynamických súdnych príkazov na blokovanie

webových stránok).V niektorých krajinách (Portugalsko, Grécko) boli zavedené dynamické súdne príkazy, ktoré sú vydané do 30 min od začatia športového prenosu.

Predseda komisie informoval o zriadení Akadémie duševného vlastníctva pri ÚPV SR k 1.októbru 2023. Otvárajú sa tu možnosti na poskytnutie systematického vzdelávania pre zástupcov prokuratúry aj polície.

Zástupca **Prokuratúry** uviedol, že spisu sú rozdeľované špecificky. Špecializácia prokurátorov nie je v praxi zavedená.

Zástupkyňa **Národného inštitútu vzdelávania a mládeže** informovala o prijatí nového Štátneho vzdelávacieho programu v r. 2023. Súčasťou sú aj nové metodické listy a odporúčania pre učiteľov. Do konca roku 2023 by mali mať k dispozícii hodnotenie úrovne vzdelávania o duševnom vlastníctve v školskom systéme.

V samostatnej prezentácii Slovenského združenia pre značkové výrobky nás jej výkonný riaditeľ pán Ľubomír Tuchscher informoval o výsledkoch prieskumu verejnosti týkajúceho sa vnímania parazitických kópií značkových výrobkov na Slovensku.

Z výsledkov reprezentatívneho prieskumu vyplýva, že:

- 46% opýtaných nepozná rozdiel medzi značkovým a neznačkovým produktom,
- 27% kúpilo minimálne raz napodobeninu namiesto značkového produktu,
- 14% pravidelne kupuje napodobeniny značiek,
- 55% nepovažuje za problém predaj napodobení v obchode a
- 38% je proti predaj napodobení v obchode.

Až 54 % výrobcov je presvedčených, že miera ochrany spotrebiteľa je nedostačujúca a hoci problém vníma väčšina ako globálny, 38% výrobcov si myslí, že riešenie by malo vzniknúť na národnej úrovni.

V priebehu budúceho roka plánuje združenie zorganizovať konferenciu k tejto téme a komisia bola požiadaná o aktívnu účasť.

Záver

Predseda komisie poďakoval prítomným za aktívnu účasť na rokovaní. Nasledujúce zasadanie komisie sa uskutoční v priebehu roka 2024. Záznam zo zasadania bude poslaný na mailové adresy všetkým účastníkom.

Úlohy do nasledujúceho zasadnutia komisie:

1. Zaslať Prezídiu policajného zboru SR a Generálnej prokuratúre SR prehľad ponuky vzdelávania o duševnom vlastníctve poskytovaného Úradom priemyselného vlastníctva SR s cieľom užšej spolupráce v oblasti vzdelávania.

Zodp.: predseda komisie

Termín: 30. november 2023

2. Poskytnúť informáciu o úrovni vzdelávania o duševnom vlastníctve v národnom školskom systéme

Zodp.: zástupca Národného inštitútu vzdelávania a mládeže

Termín: 31. december 2023

3. Zaslať návrhy na zvyšovanie povedomia o duševnom vlastníctve verejnosti z pohľadu jednotlivých rezortov

Zodp.: všetci členovia komisie

Termín: 30. apríl 2024

4. Zaslať kvalitatívne informácie o charaktere prípadov porušovania práv duševného vlastníctva s poukázaním aj na neobjasnené prípady

Zodp.: zástupca Prezídia policajného zboru SR

Termín: 30. apríl 2024

V Banskej Bystrici dňa 25. októbra 2023

Zapísal: Ing. Emil Žatkuliak

schválil: Mgr. Matúš Medvec, MBA.